

Slovesa

Verbs

Pomocná slovesa

Auxiliary verbs

Používají se ke tvoření jednotlivých gramatických časů. Jsou to slovesa: **to be – být, to have – mít a to do – dělat, činit a will / shall.**

Infinitiv	Přítomný čas	Minulý čas	Budoucí čas
-----------	--------------	------------	-------------

to work	Přítomný čas	Minulý čas	Budoucí čas
	I work	I worked	I will work
	you work	you worked	you will work
	he works	he worked	he will work
	she works	she worked	she will work
	it works	it worked	it will work
	we work	we worked	we will work
	you work	you worked	you will work
	they work	they worked	they will work

to be	Přítomný čas	Minulý čas	Budoucí čas
	I am	I was	I will be
	you are	you were	you will be
	he is	he was	he will be
	she is	she was	she will be
	it is	it was	it will be
	we are	we were	we will be
	you are	you were	you will be
	they are	they were	they will be

to have	Přítomný čas	Minulý čas	Budoucí čas
	I have	I had	I will have
	you have	you had	you will have
	he has	he had	he will have
	she has	she had	she will have
	it has	it had	it will have
	we have	we had	we will have
	you have	you had	you will have
	they have	they had	they will have

Otázka

se tvoří přehozením slovesného tvaru a zájmena - *Are you? Am I? Have we? Does she? atd.*

Zápor

se tvoří přidáním *not* za sloveso - *I am not. She has not. We have not. You do not. atd.*

TO HAVE – mít

Jako významové sloveso se většinou opisuje pomocí *got*.

I have got new shoes.

TO DO – dělat

Kromě užití jako významového slovesa se používá především **ke tvoření otázky a záporu** všech ostatních významových sloves (kromě způsobových a to be).

Způsobová slovesa

Modal verbs

(také nazývaná **modální**) nemají sama plný význam. Vyjadřují vztah mluvčího k ději a většinou jsou užívána ve spojení s **neurčitým způsobem** (infinitiv) jiných významových sloves.

Přítomný čas	Minulý čas	Budoucí čas	Předpřítomný čas	
I can I am able to	I could I was able to	I will be able to	- I have been able to	mohu
I cannot I am not able to	I could not I was not able to	I will not be able to	- I have not been able to	nemohu
I may I am allowed to	- I was allowed to	I may I will be allowed to	- I have been allowed to	smím
I may not I must not I am not to I am not allowed to	- - I was not to I was not allowed to	I may not I must not - I will not be allowed to	- - - I have not been allowed to	nesmím
I must I have to	- I had to	I must not I will have to	- I have had to	musím
I need not I do not have to	- I did not have to	I need not I will not have to	- I have not had to	nemusím

Could používáme pro obecné schopnosti. Když chceme mluvit o tom, co se stalo v **určité situaci** v minulosti, použijeme **was/were able to...** nebo **managed to...**

Although she had lost a lot of blood, the doctors were able to save her life.

V případě, že chceme vyjádřit zápor, je možné použít couldn't.

Although the doctors did their best, they couldn't save her life.

Pokládá se za základní tvar slovesa, který je uváděn ve slovnících. Infinitiv se nečasuje, tj. nevyjadřuje osobu, číslo, způsob a čas.

Tvoří se přidáním částice **to** před sloveso. *to do, to be, to know, to speak*

Výjimky, kde je neurčitý člen bez TO:

- **způsobová slovesa** – can, may, must, shall, will (resp. should, would, need not)
- slovesa v infinitivu **následující po způsobových slovesech** – *He can work. You must sleep. I will do it.*
- po pomocných slovesech **do a did v otázce a záporu** – *I do not know. Did you see him?*
- po smyslových slovesech **see, hear, watch, feel, smell, taste** – *I see her every day.*
- po některých dalších jako je – **let, make**

Infinitiv s TO se používá:

- ve většině vět, zejména po: something, nothing, anything, I am sorry
I'm sorry to trouble you. There is nothing to do.
- také po slovesech would like, would love, hope, want,
Would like to see it. He wants to go there.
- chceme-li vyjádřit, proč něco děláme - účel (... , aby) – *I am here to be with you.*

Neurčitý způsob použijeme vždy po určitých slovesech:

afford, agree, arrange, ask, appear, attempt, choose, decide, expect, help, hope, intend, learn, manage, offer, pretend, promise, refuse, seem.

I refuse to do it.

Neurčitý způsob použijeme vždy po určitých přídavných jménech:

amazed, certain, difficult, disappointed, easy, free, glad, happy, likely, pleased, possible, simple, sure, surprised.

It is easy to make it.

Je tvar, který se v češtině nevyskytuje a který vyjadřuje průběh – momentální děj.

TVAR	činný	trpný
přítomný	doing dělán learning učení	being done být děláno being learnt být učeno
minulý	having learnt having done	having been done být uděláno having been learnt být naučeno

Použití:

- jako podmět *Watching TV could be fun.*
- jako předmět *One of my hobbies is cooking.*
- po slovesech
 - vyjadřujících „likes and dislikes“ – *I enjoy watching this movie.*
 - a dalších: **admit, appreciate, avoid, can't help, consider, delay, deny, finish, forgive, give up, imagine, involve, keep, mind, miss, postpone, put off, prevent, report, resist, risk, suggest.**
- po předložkách
 - po všech předložkách
 - po kombinaci přídavného jména a předložky jako např.: **worried about, skilled at, sorry for, responsible for, interested in, afraid of, bored with.**
 - po kombinaci slovesa a předložky jako např.: **apologize for, be/get used to, congratulate someone on, insist on. look forward to, succeed in, warn someone about.**

Beze změny významu

Některá slova – START, BEGIN, CONTINUE – mohou být následována gerundiem i infinitivem a to beze změny významu.

Se změnou významu

Slovesa try, stop, regret, remember, forget, mean mohou být následována gerundiem i infinitivem, změní se však jejich význam.

try –ing vyzkoušet něco, aby se dosáhlo cíle
try to... pokusit se o něco obtížného

stop – ing ukončit činnost
stop to... přerušit činnost, aby mohla započít jiná

regret –ing litovat něčeho v minulosti
regret to... litovat toho, co se chystáme říct

forget (remember) – ing vzpomenout (nevpomenout) si na nějakou činnost
forget (remember) to... vzpomenout (nevpomenout) si splnit nějakou povinnost

mean –ing zahrnovat
mean to... zamýšlet

Soustava slovesných časů

Hlavními časy jsou v angličtině čas **přítomný, minulý a budoucí**. Kromě toho existuje čas **předpřítomný, předminulý a předbudoucí**.

U každého z těchto časů rozlišujeme *tvary prostý a průběhový*.

- Průběhový tvar klade důraz na trvání činnosti.
- Časy předpřítomný, předminulý a předbudoucí vyjadřují děj probíhající **před** dějem hlavním nebo před určitým časovým momentem.

Předminulý čas	I had invited <i>pozval jsem</i>	I had been inviting <i>právě jsem zval</i>	the day before yesterday
Minulý čas	I invited <i>pozval jsem</i>	I was inviting <i>právě jsem zval</i>	yesterday
Předpřítomný čas	I have invited <i>pozval jsem</i>	I have been inviting <i>právě jsem zval</i>	a little while ago
Přítomný čas	I invite <i>zvu</i>	I am inviting <i>právě zvu</i>	now - today
Budoucí čas	I will invite <i>pozvu</i>	I will be inviting <i>budu zvat</i>	tomorrow
Předbudoucí čas	I will have invited <i>budu mít pozváno</i>	I will have been inviting <i>budu právě zvat – nepoužívá se</i>	by next week

UŽITÍ:

Používá se ve větách vyjadřujících **opakování, stav, pravidelnost děje a větách obsahujících výrazy typu: usually, never, often, sometimes, always, every day / year.**

Prostý přítomný čas se také užívá **po spojkách časových a podmínkových (after, as soon as, before, if, till, until, when, while).**

Wait till the rain stops. Počkej, až přestane pršet.

Časování

- má jen dva tvary – ve všech osobách shodný s infinitivem bez „TO“, pouze ve třetí osobě jednotného čísla se přidává **-(e)s**.

I go
He / she / it goes

Sloveso to be (být) má v tomto čase zvláštní tvary pro jednotlivé osoby:

I am (já jsem)
You are (ty jsi)
He is (on je)
She is (ona je)
It is (ono je)
We are (my jsme)
You are (vy jste)
They are (oni jsou)

Otázka

- tvoří se pomocným slovesem **to do**, jehož slovesný tvar (do / does) postavíme před významové sloveso se zájmenem.

Do you know this city? Znáš tohle město?

Does he know this city? Zná tohle město?

!!! Významové sloveso u třetí osoby v otázce nemá koncovku **-(e)s**.

Zápor

- tvoří se s využitím pomocného slovesa **to do** s částicí **not**:

do not (don't) resp. **does not (doesn't)**

I do not know this city. Neznám toto město.

He does not know this city. Nezná toto město.

!!! Významové sloveso u třetí osoby v záporu opět nemá koncovku **-(e)s**.

Záporná otázka

- vytvoříme vložení zápornky **not** mezi osobní zájmeno a sloveso
- v případě použití staženého tvaru zůstává don't / doesn't dohromady – platí ve všech časech

Does he not cook?

Doesn't he cook?

Rozkazovací způsob

Rozkazovací způsob na 2. osobu se tvoří holým infinitivem.

Come here! Pojd'(te) sem!

Be careful! Bud'(te) opatrný(i)!

Na nepravou osobu se rozkazovací způsob tvoří pomocí slovesa **let**, po kterém následuje holý infinitiv významového slovesa.

Let me do that!

Nechte mě to udělat!

Let him pay.

Ať zaplatí.

Let us drink! Let's drink

Pijme!

Let her go there.

Ať tam jde.

Záporný rozkaz se tvoří předsunutím **do not**:

Do not come here! Nechod'(te) sem!

Don't do it! Nedělej(te) to!

POZ.: V angličtině často uvidíte například místo gramaticky správného DO NOT SMOKE mírnější a únosnější NO SMOKING.

Přítomný čas průběhový

Present Continuous

Vyjadřuje, že se něco děje teď – **now, at the moment, just now.**

Tvoří se pomocí přičestí přítomného (**infinitiv + -ing**) s příslušným tvarem **slovesa to be.**

I am cooking.

Vařím (právě v tuto chvíli).

She is watching TV.

Dívá se (právě teď) na televizi.

V ostatních časech a způsobech se odpovídajícím způsobem mění pouze sloveso to be.

Otázka a zápor

Otázku vytvoříme inverzí, zápor vložení zápornky not za sloveso to be.

Are they sleeping well?

Spí dobře?

He is not cooking.

Nevaří.

Is she not listening the music.

Neposlouchá hudbu?

Isn't he working?

Nepracuje?

ZÁPOR**Negation**

Zápor je kromě obvyklého způsobu za použití záporok **not, do not** možno vytvořit také pomocí zájmena **NO** a jeho složeninami – nowhere, noone, nothing...

I have no money. / I do not have any money.

!!! V anglické větě na rozdíl od české může být pouze jeden zápor!!!

Nemůžeme tedy doslova přeložit například větu: *Nemám žádné peníze. - I have no money.*

MINULÝ ČAS PROSTÝ**Past Simple****UŽITÍ:**

Vyjadřuje děj, který začal i skončil v minulosti. Používá se při vyprávění nebo k vyjádření minulé události či zvyku. Používají se výrazy jako **ago, yesterday, last week, last year, when I was a child...**

Minulý čas významových sloves je tvořen pravidelně nebo u některých sloves nepravidelně.

U nepravidelných sloves je nutné správný tvar najít v přehledu zobrazeného **na konci kapitoly**.

U pravidelných sloves se tvoří přidáním koncovky k infinitivu:

○ u sloves končících souhláskou se přidává koncovka –ed	I worked.
○ u sloves končících nevyslovovaným –e se přidává –d	I lived.
○ u sloves končících na souhlásku a –y dochází ke změně na –i	I studied.
Je-li před –y samohláska, nemění se.	I stayed.
○ u jednoslabičných sloves s krátkou samohláskou a souhláskou se souhláska zdvojuje	I stopped.
○ u přízvučného koncového –r a –l se hláska vždy zdvojuje	I preferred.
	I called.

Všechny osoby a čísla mají stejný tvar!!!

Otázka a zápor

- tvoří se stejně jako v čase přítomném pomocným slovesem **to do** ve tvaru **did** (stejně pro všechny osoby; sloveso zůstává v neurčitém způsobu).

<i>Did she cooked?</i>	<i>Uvařila?</i>
<i>Did she not cooked?</i>	<i>Neuvařila?</i>
<i>She did not cooked.</i>	<i>Neuvařila.</i>

Při použití tázacího zájmena (who, what, which) v kladné otázce **na podmět**, odpadá pomocné sloveso did.

<i>Who did Tom telephone?</i>	<i>Komu Tom telefonoval?</i>
<i>Who telephoned Tom?</i>	<i>Kdo telefonoval Tomovi?</i>

Minulý čas průběhový**Past Continuous**

Vyjadřuje děj, který začal i skončil v minulosti a je důležité jeho trvání po určitou dobu
S tímto časem se používají výrazy **from...to, this time yesterday, the whole afternoon.**

Tvoří se pomocí přičestí přítomného (infinitiv + -ing) s příslušným tvarem slovesa **to be.**

I was playing tennis. *Hrál jsem tennis (v ten okamžik).*
They were singing. *Zpívali (právě v tu chvíli).*

PŘEDPŘÍTOMNÝ ČAS PROSTÝ**Present Perfect Simple****UŽITÍ:**

Tento čas se používá k popisu dějů, které se staly v minulosti a mají vztah k současnosti.
S tímto časem se užívají výrazy jako **yet, ever, never, already, not yet, so far, just.**
Jakmile řekneme přesný čas, kdy se událost stala, musíme použít minulý čas prostý.

Tento čas se tvoří z přítomného tvaru pomocného slovesa **to have** a **přičestí minulého** významového slovesa.

I have finished. *Skončil jsem.*
She has washed it. *Umyla to*

Otázka a zápor

- jsou vyjádřeny pouze příslušnými tvary slovesa to have.

He has not finished. *Nskončil.*
Has she finished? *Skončila?*
Haven't they lived there? *Nežili tam?*

Předpřítomný čas průběhový**Present Perfect Continuous**

Vyjadřuje děj, který začal v minulosti, zasahuje do přítomnosti a je důležité jeho trvání po určitou dobu. Typické jsou věty **How long...** a odpovědi s užitím **for** nebo **since.**

Tvoří se vyčasovaným pomocným slovesem **to have**, ke kterému se přidává přičestí minulého **been** a významové sloveso s koncovou – **ing.**

How long have you been living here. *Jak dlouho tady žiješ?*
I have been living here for 5 years. *Žiji tady pět let.*

PŘEDMINULÝ ČAS PROSTÝ**Past Perfect Simple****UŽITÍ:**

Tento čas vyjadřuje děj, který začal i skončil v minulosti, před jiným minulým dějem, o kterém se zmiňujeme.

Typické věty jsou: *When I arrived, he had left.* tzn. *nebyl tam, když jsem přišel.*

I didn't recognise her. She had lost a lot of weight.

Předminulý čas se tvoří podobně jako předpřítomný s tou změnou, že sloveso to have je zde v minulém čase – ve tvaru **had**, který je stejný pro všechny osoby.

I had worked. Pracoval jsem.

She had cooked. Vařila.

Otázka a zápor

- tvoří se inverzí.

Had you cooked? Vařil jsi?

Had they not cooked? Oni nevařili?

They had not cooked. Nevařili.

Předminulý čas průběhový**Past Perfect Continuous**

Vyjadřuje děj, který trval po určitou dobu před jiným dějem v minulosti.

Tvoří se slovesem **had**, ke kterému se přidává příčestí minulé **been** a významové sloveso s koncovou – **ing**.

I had been working. Pracoval jsem.

We had not been cooking. Nevařili jsme.

Had it not been raining? Nepršelo.

BUDOUCÍ ČAS PROSTÝ**Future Simple****UŽITÍ:**

Tento čas vyjadřuje budoucnost, která není naplánovaná před okamžikem promluvy.

Typické výrazy jsou **I expect, I am sure, I think, I don't think, I wonder**.

Future Simple použijeme, když jsme se k něčemu rozhodli v okamžiku hovoru: nabízíme pomoc, souhlasíme s něčím, slibujeme něco, žádáme o něco.

I will help you. Will you shut the door, please? I will do it. I promise.

Tvoří se pomocí slovesa **will** a neurčitého způsobu významového slovesa (bez to).

Otázka a zápor

- tvoří se inverzí. Zápor se běžně tvoří spojením will a záporky not – **won't**.

<i>Will you cook?</i>	<i>Budeš vařit?</i>
<i>Shall I do that?</i>	<i>Udělám to / Mám to udělat?</i>
<i>Will not you wait?</i>	<i>Nebudeš čekat?</i>
<i>I won't wait.</i>	<i>Nebudu čekat.</i>

GOING TO

Opis používaný pro vyjádření blízké naplánované budoucnosti, k vyjádření toho, že se něco chystá, k něčemu schyluje. Tvorba – **be going to + infinitiv**.

It is going to rain. Chystá se pršet.
What is he going to do tonight? Co se chystá dnes večer dělat?

Budoucí čas průběhový

Future Continuous

Tímto časem označujeme děj, který začne a bude trvat. Tímto časem vyjadřujeme, že budeme v budoucnu uprostřed nějaké činnosti.

Tvoří se slovesem **will / shall**, slovesem **be** a významovým slovesem s koncovou – **ing**.

<i>I will be working.</i>	<i>Budu pracovat (právě v ten okamžik v budoucnosti).</i>
<i>We will not be cooking.</i>	<i>Nebudeme vařit.</i>
<i>Will you be working?</i>	<i>Budeš pracovat? (zrovna v tu dobu)</i>

PŘEDBUDOUCÍ ČAS

UŽITÍ:

Vyjadřuje, že událost **bude** ukončena **před** určitým časem, něco bude hotovo. Označuje tedy děj, který se odehraje v budoucnosti, ale před konkrétně určeným časem, nebo stav, který v budoucnosti nastane, dříve než se odehraje něco jiného.

I'll have done all my work by this evening. Dnes večer už budu mít všechnu práci hotovou.

Tvořen je **pomocným slovesem** budoucího času a **infinitivem minulým**.

I will have spoken to him, before you arrive. Promluvím s ním, než přijedeš.
By 2004, she will have worked for twelve years. V roce 2004 bude pracovat 12 let.
I will have known it, before you arrive. Budu to (už) vědět než přijedeš.

Tento čas je v praxi méně obvyklý, nicméně může se vyskytnout i v průběhovém tvaru:
He will have been watching TV. Bude sledovat televizi (do dané doby).

PODMIŇOVACÍ ZPŮSOB

Přítomný podmiňovací způsob

Tvorba: z pomocného slovesa **would** a neurčitého způsobu významového slovesa. V češtině mu odpovídá slovíčko „by“. **I would go. Šel bych.**

Osoba	Jednotné číslo	Množné číslo
1.	I would do (dělal bych)	we would do
2.	you would do.	you would do.
3.	he would do	they would do

You would see it. Viděl bys to.

I should go there. Šla bych tam.

*We should not / **shouldn't** go. Nešli bychom.*

Některá způsobová slovesa mohou rovněž tvořit kondicionál:

can – could

may – might

Minulý podmiňovací způsob

Tvorba: pomocí pomocného slovesa **would** a infinitivu minulého. Překládáme ho jako – býval bych, býval by, bývala by apod. **I would have gone. Býval bych šel.**

Osoba	Jednotné číslo	Množné číslo
1.	I would have done (byl bych dělal)	we would have done
2.	you would have done	you would have done
3.	he would have done	they would have done

S minulým kondicionálem – podmiňovacím způsobem se v podmínkových větách pojí předminulý čas. *I would have done it, if my sister hadn't stopped me.*

TRPNÝ ROD

Passive Voice

Trpný rod je v angličtině mnohem častěji používán než v češtině, protože v angličtině není možné začínat větu předmětem (slovo stojící před slovesem je v angličtině hodnoceno jako podmět).

Trpný rod

- Slouží k vyjádření toho, co se stalo s podmětem.
- Stejně jako průběhový tvar existuje ve všech časech a způsobech.
- Pasivní věty se zaměřují více na předmět než vykonavatele děje.
Letters are delivered every day.
- Většinou se nepoužívá *by* a vykonavatel (není / je obecně znám, není důležitý)
Letters are delivered every day by a postman.

Trpný rod tvoříme vždy pomocí slovesa **BE** a slovesa v **příčestí minulém - koncovka -ed, nebo třetí tvar nepravidelných sloves** (be done, be opened, be written, atd.)

Slovesný čas se projeví pouze na pomocném slovesu be, zbytek věty se nemění!!!

Passive - Simple Forms	
Simple Present	I am invited
Simple Past	I was invited
Present Perfect	I have been invited
Past Perfect	I had been invited
Future Simple	I will be invited
Future Perfect	I will have been invited
Conditional I	I would be invited
Conditional II	I would have been invited
Passive - Continuous Forms	
Present	I am being invited
Past	I was being invited
následující formy se užívají zřídka	
Present Perfect	I have been being invited
Past Perfect	I had been being invited
Future	I will be being invited
Future Perfect	I will have been being invited
Conditional I	I would be being invited
Conditional II	I would have been being invited

Otázku a zápor tvoříme tak, jak se běžně tvoří otázka a zápor se slovesem *být* v různých časech. *Were the sandwiches made by your mother?*

Příklady trpného rodu ve větách:

<i>It was cooked.</i>	<i>Bylo to uvařeno.</i>
<i>Was it cooked?</i>	<i>Bylo to uvařeno?</i>
<i>I have been invited.</i>	<i>Byl jsem zván.</i>
<i>Have you been invited?</i>	<i>Byl jsi pozván?</i>
<i>It has not been cooked.</i>	<i>Nebylo to uvařeno.</i>
<i>Has it not been invited?</i>	<i>Nebylo to uvařeno?</i>
<i>I had been finished.</i>	<i>Byl jsem hotov.</i>
<i>Had it not been finished?</i>	<i>Nebylo to hotové?</i>
<i>Had it been finished?</i>	<i>Bylo to hotové (skončeno)?</i>
<i>I will be finished.</i>	<i>Budu hotov.</i>
<i>It will not be finished.</i>	<i>Nebude to hotovo.</i>

Převod věty z činného rodu do trpného

- podmět věty v rodě činném se stává předmětem ve větě v rodě trpném a naopak.

The house was built in 1900. x *They built the house in 1900.*

PŘEHLED SLOVESNÝCH ČASŮ A ZPŮSOBŮ

Základní časy		Běžné časy	
		čas prostý	čas průběhový
Přítomný	činný	He works	He is working
	trpný	He is invited	He is being invited
Budoucí	činný	He will work	He will be working
	trpný	He will be invited	He will be being invited
Minulý	činný	He worked	He was working
	trpný	He was invited	He was being invited
Podmiňovací	činný	He would work	He would be working
	trpný	He would be invited	He would be being invited

Základní časy		Předpřítomné časy	
		čas prostý	čas průběhový
Přítomný	činný	He has worked	He has been working
	trpný	He has been invited	He has been being invited - zřídka
Budoucí	činný	He will have worked	He will have been working
	trpný	He will have been invited	He will have been being invited - zřídka
Minulý	činný	He had worked	He had been working
	trpný	He had been invited	He had been being invited - zřídka
Podmiňovací	činný	He would have worked	He would have been working
	trpný	He would have been invited	He would have been being invited - zřídka

Aktualizovaná verze dostupná na adrese: <http://www.jazyky-online.info>
 Autor: Andrea Tošovská a Zdeněk Brož, Kontakt: dicts@centrum.cz
 Datum vytvoření materiálu 1. 11. 2008 .